

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Філологічний факультет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою філологічного
факультету

(протокол № 10 від «02» червня 2021 р.)

ПРОГРАМА

**комплексного кваліфікаційного екзамену з німецької мови
та зарубіжної літератури**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

**Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Мова і література
(англійська, німецька), перша – англійська**

Спеціальність: 014.021 Середня освіта. Англійська мова і література

Мелітополь – 2021

Програма державного комплексного кваліфікаційного екзамену з німецької мови та зарубіжної літератури для здобуття *другого (магістерського)* рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою: *Середня освіта. Мова і література (англійська, німецька), перша – англійська* (спеціальність: 014.021 *Середня освіта. Англійська мова і література* / Укладач: к. пед. н., доцент Надольська Ю.А., асистент Єпіфанцева Л.А. – Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2021. – 25 с.

Ухвалено на засіданні кафедри методики викладання германських мов
(протокол № 25 від «17» травня 2021 р.)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розвиток освіти в Україні визначається у загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури, реалізацію положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки. У світлі окресленої орієнтації комплексний кваліфікаційний екзамен з німецької мови та зарубіжної літератури спрямовано на з'ясування результатів навчання з таких освітніх компонентів: «Новітні течії у світовій літературі», «Теоретичний курс другої іноземної мови (фонетика, граматики, лексикологія, стилістика)», «Методика навчання іноземних мов у старшій школі», «Друга іноземна мова».

Екзаменаційний білет містить чотири завдання:

Перше завдання спрямоване на перевірку ступеня володіння теоретичним матеріалом з курсу зарубіжної літератури.

У другому завданні студенти мають продемонструвати рівень сформованості навичок анування наукового тексту та ступінь володіння теоретичним матеріалом з лекційних курсів «Лексикологія другої іноземної мови», «Теоретична граматики другої іноземної мови», «Стилістика другої іноземної мови», «Теоретична фонетика другої іноземної мови», «Теорія і практика перекладу німецькомовного тексту».

Третє завдання перевіряє рівень володіння теоретичними знаннями з методики навчання німецької мови.

Четверте завдання перевіряє навички використання німецької мови у монологічному мовленні.

ВИМОГИ

до здібностей і підготовленості осіб, що завершують навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

При складанні державного комплексного кваліфікаційного екзамену з німецької мови та зарубіжної літератури студенти мають продемонструвати набуті під час навчання компетентності:

Загальні	<p>ЗК 3. Здатність свідомо визначати цілі власного професійного й особистісного розвитку, організувати власну діяльність, працювати автономно та в команді.</p> <p>ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; критично оцінювати й аналізувати власну освітню та професійну діяльність; здатність до навчання впродовж життя.</p> <p>ЗК 8. Здатність проводити дослідницьку роботу, дотримуючись академічної доброчесності, визначати цілі та завдання, обирати методи дослідження, аналізувати результати.</p> <p>ЗК 10. Здатність організувати освітній процес на засадах педагогічного партнерства з урахуванням можливостей для створення сприятливих психологічних умов для здоров'я, безпеки і соціальної інтеграції осіб,</p>
----------	---

	що навчаються.
Фахові	<p>ФК 1. Володіння спеціальними знаннями загальних і часткових теорій педагогіки, мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів педагогічних та філологічних досліджень.</p> <p>ФК 4. Здатність формувати в учнів предметні компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання іноземної мови та світової літератури.</p> <p>ФК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської, німецької мов, теорії та історії світової літератури та культури у процесі навчання.</p> <p>ФК 6. Здатність орієнтуватися у літературному процесі в історико-культурному контексті та використовувати знання іноземних мов і світової літератури для формування національної свідомості, культури, ціннісних орієнтацій учнів.</p> <p>ФК 7. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.</p> <p>ФК 9. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації освітніх цілей.</p> <p>ФК 12. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу.</p> <p>ФК 14. Здатність цілевизначення, планування освітнього процесу та прогнозування його наслідків і результатів; уміння і здатність до прийняття обґрунтованих рішень.</p>

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки магістрів, випускники мають продемонструвати сформованість наступних **результатів навчання**:

ПРН 1 – знання сучасних філологічних і дидактичних засад навчання іноземних мов і світової літератури, основ мовознавчих та літературознавчих наук;

ПРН 4 – знання теоретичних основ та основних тенденцій методики навчання англійської, німецької мов та зарубіжної літератури на старшому етапі у закладах загальної середньої освіти;

ПРН 9 – володіти формами і методами наукового пізнання, вміти аналізувати сучасні соціальні та етичні проблеми, наукові школи, напрямки, концепції, джерела гуманітарного знання; навчатися впродовж життя;

ПРН 10 – володіти основними поняттями, термінами, положеннями мовознавства та літературознавства, орієнтуючись на здобутки сучасної науки; уміти оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності;

ПРН 15 – володіти сучасними технологіями організації навчального процесу й оцінки досягнень учнів на старшому етапі навчання; ефективно будувати освітній процес;

ПРН 16 – уміння застосовувати отримані знання у процесі вирішення науково-методичних і навчально-виховних завдань з урахуванням вікових, індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів загалом, кожного учня зокрема і конкретних педагогічних ситуацій; під час розв'язання складних задач і проблем, що потребують оновлення та інтеграції знань, у тому числі

в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; прогнозувати, проєктувати та моделювати освітній процес;

ПРН 18 – уміти аргументувати власні судження, зрозуміло і недвозначно комунікувати власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;

ПРН 19 – систематично підвищувати рівень своєї професійної діяльності; зокрема, шляхом провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності з урахуванням принципу самостійності з метою запобігання академічному плагіату;

ПРН 20 – вміти самоорганізовуватись, здійснювати рефлексію, самоаналіз та самокорекцію здійснюваної професійної діяльності; самовдосконалюватися протягом життя, нести відповідальність за навчання інших;

ПРН 23 – оцінювати і вдосконалювати особистий інтелектуальний та професійний рівень з метою забезпечення конкурентоспроможності відповідних фахових послуг.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за національною шкалою	Сума балів	Характеристика відповідей студента на питання білету
Незадовільно	1-59 б.	Студент не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність умінь міркувати.
Задовільно	60-73 б.	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Студент поверхово володіє умінь міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання.
Добре	74-89 б.	У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Студент демонструє розуміння біологічного матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення студента логічно розмірковувати при відповіді на питання білета.
Відмінно	90-100 б.	Студент дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння біологічного матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.

СТРУКТУРА І ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Рівень сформованості іншомовної комунікативної, соціокультурної, лексичної компетентності перевіряється в межах такого лексичного матеріалу:

БЛОК «НОВІТНІ ТЕЧІЇ У СВІТОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ»

Мета ОК «Новітні течії у світовій літературі» – сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про світовий літературний процес, сприяти усвідомленню його специфіки на сучасному етапі, забезпечити розуміння новітніх тенденцій у теорії літератури та мистецтві, що постають закономірним наслідком багатовікового розвитку культури, розвивати естетичний смак, виховувати загальну й читацьку культуру, формувати необхідні для успішного здійснення майбутньої професійної діяльності компетентності.

Постмодернізм. Поняття і філософські підвалини явища. Постмодернізм і популярна культура. Постмодернізм у призмі соціальної теорії. Правила гри письменника і суспільства: автобіографічна маска Т. Пінчона. Квазіісторія, міфотворення та метод палімпсесту в прозі Т. Пінчона. Параноя в поезії Т. Пінчона, персонажі-«невдахи», «претеріт» і сюжети про змову. Жанрова парадигма масліту: постмодерністський детектив і/або роман-квест Т. Пінчона. Гра, іронія, метафора, інтертекст і образ лабіринту в авторському стилі Т. Пінчона. На підступах до постмодернізму: контркультура, бітники і морально-літературний експеримент В. С. Берроуза (роман «Голий ланч»). Класик британського постмодернізму Дж. Г. Баллард і його роман «Висотка».

Гіпермодернізм. Альтернатива постмодерну Крокерів / Варги. Соціальна теорія Армїтейджа / Вірільо. Концепція гіпермодерну Ж. Липовецького.

Трансмодернізм. Філософія трансмодерну Р. М. Р. Магди. Ідея трансмодерну в тестах Е. Дюсселя. Ліберальний трансмодерн Д. Дж. Сміта.

Надмодернізм. Оже М., «Не-місця. Вступ до антропології гіпермодерну».

Постгуманізм. Постгуманізм як культуроцентрична філософія І. Хассана. Постгуманізм і подолання постмодерну в за версією Б. Латура. Феміністський проєкт постгуманізму: Д. Гаравей, Р. Брайдотті та К. Гейлз. Теоретична перспектива постгуманізму за П. Джеймсом. Вплив філософської чутливості постгуманізму на поезію Воллеса Стівенса.

Неомодернізм. Eden M., «Neo-modernism: soul nourishing renaissance».

«Інший модерн». Неомодернізм. Ремодернізм. Off-модернізм. Інтентизм.

Альтермодернізм. Концепція альтермодерна Н. Бурріо та її критика. “Altermodernist fiction” у дослідженнях Е. Гіббонс. Експерименти художньої літератури альтермодерна: повість “Erasmus is Late” Ліама Гілліка; роман “Shanghai Dancing” Брайана Кастро; проєкт “The Islanders” Чарльза Ейвері.

Перформатизм. Концепція Р. Ешельмана.

Реновалізм. «Тризна за постмодернізмом» Дж. Тота й Н. Брукса. Реновалізм як культурний тренд: відображення в кіно та літературі. Тенденції «неореалізму» в романі «Бельетаж» Ніколсона Бейкера. Роман «Кохана» Тоні Моррісон у реінтерпретації Дж. Тота. Історіопластична метапроза: роман «Дім листя» Марка Z. Данилевського.

Метамодернізм. Маніфест метамодернізму: Т. Вермюлен та Р. ван ден Аккер. Метамодерністський афект у розвідках Е. Гіббонс. Л. Константіну: «постіронія» та новітні тенденції в літературі. Утома від постмодерністської іронії: «Нескінченний жарт» Девіда

Фостера Воллеса. Творчість Дейва Еггерса і нова культурна домінанта (на прикладі роману «Сфера»).

Космодернізм. Концепція космодернізму – планетаризму К. Морару. Рецепція М. Афанасова, Д. Мравіч-О'Гари, Б. Макгейла. Rewriting як ознака світогляду космодернізму. «Переписаний» нарратив у романі «Вітер ушух» Еліс Рендалл. Меш-ап Сета Грема-Сміта «Гордість і упередження і зомбі».

Джиджимодерн. Концепція джиджимодернізму А. Кірбі. Рецепція Н. Ставраса й Д. Радрама. «Маніфест кіборгів» Д. Гаравей.

Автомодернізм. Samuels R., «Auto-Modernity after Postmodernism: Autonomy and Automation in Culture, Technology, and Education». Грінфілд А., «Радикальні технології: влаштування повсякденного життя».

Пост-постмодернізм. Постпостмодернізм VS пост-постмодернізм. «Інтенсифікація» та «мутація»: позиція Дж. Нілона. «Гладіатор» Рідлі Скотта як метафора сучасного світу. Концепція пост-постмодернізму Дж. Нілона та методологія Ф. Джеймісона. Теоретична позиція Б. Макгейла: чотири ключових мутації пост-постмодернізму. «Пост-постмодернізм» – «потворний термін» чи засаднича характеристика доби? «Космополіс» Дона Делілло як мутація «Автокатастрофи» Джеймса Балларда. Інтенсифікація роману «Якщо подорожній одної зимової ночі...» Італо Кальвіно у «Хмарному атласі» Девіда Мітчелла.

Посткапіталізм. Срнічек Н., Вільямз А., «Винаходячи майбутнє: посткапіталізм і світ без праці».

Рекомендована література

1. Англomовні письменники / пер. з нім. Романа Матвієва. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 464 с.
2. Гомперц В. Що це взагалі таке? 150 років сучасного мистецтва в одній пілюлі / пер. з англ. Л. Белея, І. Зайцевої, А. Корягіної. Київ : ArtHuss, 2017. 528 с.
3. Денисова Т. Історія американської літератури ХХ століття. 2-е вид., розширене і доповнене. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2012. 487 с.
4. Какой модерн? Философские рефлексии над ситуацией пост/недо/after-post/пост-пост... модернизма / Стародубцева Л. В. (гл. ред.). Харьков : Национальный университет имени В. Н. Каразина, 2010. Т. 1. 374 с.
5. Нестелеєв М. Лабіринти американського постмодернізму. Київ : Темпора, 2019. 328 с.
6. Новітні течії у світовій літературі : методичні рекомендації / укладач Н. Ю. Акулова. Мелітополь : МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2020. 35 с.
7. Соціокультурні та теоретичні засади філософії постмодерну / відп. ред. В. В. Лях та ін. Київ : [Б. м.], 2017. 312 с.
8. Тормахова А. Н. Концепція дигімомодернізму Алана Кірбі. Гуманітарні студії. 2013. Вип. 20. С. 181–187. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93191>
9. A resource site for performatism and post-postmodernism. URL: <http://www.performatism.de/>
10. Akker R. van den, Vermeulen T. Notes on Metamodernism. Journal of Aesthetics & Culture. 2010. Vol. 2. Pp. 11–14. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93184>
11. Brooks N., Toth J. Introduction: A Wake and Renewed? // Supplanting the Postmodern: An Anthology of Writings on the Arts and Culture of the Early 21st Century/ ed. by Rudrum D., Stavris N. New York : Bloomsbury Academic, 2015. P. 254–264. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93183>

12. Eden M. Neo-modernism: Soul Nourishing Renaissance. Art. 2018. 22 Juny. URL: <https://www.trebuchet-magazine.com/neo-modernism/>
13. Gibbons A. Altermodernist Fiction. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93182>
14. Gibbons A. Contemporary Autofiction and Metamodern Affect // Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth After Postmodernism / Ed. by R. van den Akker, A. Gibbons and T. Vermeulen. London – New York : Rowman Littlefield International, 2017. Pp. 117–129. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93186>
15. Hoberek A. Introduction: After Postmodernism. Twentieth Century Literature. 2007. Vol. 53. No. 3. Pp. 233–247. URL: www.jstor.org/stable/20479812
16. Kirby A. The Death of Postmodernism and Beyond. URL: https://philosophynow.org/issues/58/The_Death_of_Postmodernism_And_Beyond
17. Konstantinou L. Four Faces of Postirony // Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth After Postmodernism / Ed. by R. van den Akker, A. Gibbons and T. Vermeulen. London – New York : Rowman Littlefield International, 2017. Pp. 87–102. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93187>
18. Lipovetsky G. Time Against Time, or The Hypermodern Society // Supplanting the Postmodern: An Anthology of Writings on the Arts and Culture of the Early 21st Century/ ed. by Rudrum D., Stavris N. New York : Bloomsbury Academic, 2015. P. 196–213. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93176>
19. Magda R. M. R. Transmodernity: A New Paradigm / translation by Jessica Aliaga Lavrijsen. URL: <http://transmodern-theory.blogspot.com/2017/05/transmodernity-new-paradigm.html>
Yousef T. Modernism, Postmodernism, and Metamodernism: A Critique. International Journal of Language and Literature. 2017. Vol. 5. No. 1. Pp. 33–43. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93185>

БЛОК «АНОТУВАННЯ НАУКОВОГО ТЕКСТУ»

Тексти для аналізу:

1. Комунікативна компетентність як важлива професійна якість і фактор удосконалення професійної діяльності філолога.
2. Сучасні підходи до організації навчання з використанням інноваційних технологій.
3. Комунікативний підхід у викладанні іноземної мови.
4. Педагогічні умови формування іншомовної аудитивної компетентності учнів старшої школи.
5. Теоретичні основи навчання творчого письма.
6. Переказ як спосіб вдосконалення мовленнєвих умінь.
7. Особливості комунікативних ігор на основі граматики у середніх класах.
8. Використання комунікативного підходу при оволодінні учнями іншомовними лексичними навичками.
9. Сучасні проблеми та тенденції розвитку жанру фентезі.
10. Авторське мовлення у романі Е. Хемінгуей «Прощай, зброе!» як різновид оповідної техніки.
11. Художній жанр літературного твору як особлива форма кодування інформації.

12. Педагогічні умови розвитку індивідуальних особливостей старшокласників на уроках іноземної мови.
13. Метод проектів як засіб організації самостійної роботи суб'єктів навчання.
14. Напрями дослідження творчості М. Бажана засобами когнітивної лінгвістики.
15. Формування полікультурної компетентності.
16. Проблема конотації в дослідженні концептів.
17. Види okazіональної інформації.
18. Сучасні методи навчання усного мовлення на уроках іноземної мови.
19. Емотивний простір твору Й.В. Гете «Фауст» та його збереження при перекладі.
20. Ігрові форми навчальної діяльності.
21. Методи дослідження художнього концепту.
22. Образ Мелюзини у німецькомовній культурі.
23. Прагматичний компонент тексту та засоби його передачі при перекладі.
24. Відчуття як культурний код і мистецтво слова.
25. Структура й основні типи концепту.
26. Зміст концепту як ментальної одиниці.
27. Образ Лорелеї в німецькомовних країнах.
28. Функція порівнянь у творі Германа Гессе «Das Glasperlenspiel».
29. Поняття концепту як універсальної багатовимірної лінгвістичної категорії.
30. Інтермедіальність сучасної німецької та української прози.

Рівень сформованості іншомовної професійно спрямованої, прагматичної, компетентності перевіряється в межах наступного теоретичного матеріалу з курсів німецької мови як другої іноземної.

Теоретична грамати́ка

1. Grammatik und ihr Gegenstand.
2. Grammatische Bedeutung, grammatische Form und grammatische Kategorie.
3. Grammatische Formen des Wortes.
4. Der morphologische Formenbestand des Wortes.
5. Die Wortarten in der deutschen Sprache (allgemeine Charakteristik).
6. Das Verb. Semantisch-grammatische Klassen der Verben.
7. Modalverben, ihre Bedeutungen in der deutschen Gegenwartssprache.
8. Grammatische Kategorien des Verbs (allgemeine Charakteristik).
9. Die verbalen Kategorien des Numerus und der Person.
10. Die grammatische Kategorie der Zeit. Die Bedeutungen des Präsens in der deutschen Sprache.
11. Zeitformen der Vergangenheit.
12. Zeitformen der Zukunft.
13. Die verbale Kategorie des Modus.
14. Die Modalität.
15. Die grammatische Kategorie des Genus.
16. Die Wortart "Substantiv" in der deutschen Sprache.
17. Semantisch-strukturelle Klassen der Substantive.
18. Grammatische Kategorien des deutschen Substantivs.
19. Kategorie des Kasus. Deklination der Substantive, ihr Zusammenhang mit den Kategorien des grammatischen Geschlechts, des Numerus, der Bestimmtheit/ Unbestimmtheit.

20. Kategorie der Bestimmtheit/Unbestimmtheit. Der Artikel in der deutschen Sprache, seine Arten und Funktionen.
21. Die Wortart "Adjektiv" im Deutschen.
22. Das Problem der Abgrenzung des Adjektivs und des Adverbs.
23. Grammatische Kategorien der Adjektive im Vergleich zu den Kategorien der Substantive.
24. Semantische Klassen der Adjektive und ihre grammatischen Kategorien.
25. Syntaktische Funktionen der Adjektive; die Einteilung der Adjektive nach dieser Eigenschaft.
26. Adjektiv und seine grammatischen Kategorien des Geschlechts, des Numerus, des Kasus. Kategorie der Steigerungsstufen.
27. Die Pronomen. Funktionen und Einteilung der Pronomen.
28. Die unflektierbaren Wortarten in der deutschen Sprache (Adverbien, Partikeln, Präpositionen, Konjunktionen).
29. Modalwörter: Bedeutung und Gebrauch.
30. Konversion.
31. Syntax, ihr Gegenstand.
32. Das Problem der Satzdefinition.
33. Der Satz, seine lexikal-strukturelle Basis.
34. Struktur des Satzes.
35. Strukturelle Klassifikation der Sätze.
36. Der Begriff des Modells. Modellieren in der Syntax.
37. Satzmodelle.
38. Valenztheorie in der Linguistik.
39. Satzgliedlehre.
40. Aktuelle Gliederung des Satzes (Thema-Rhema-Gliederung).
41. Wortgruppenlehre.
42. Syntaktische Beziehungen in den Wortgruppen.
43. Arten der Wortgruppen.
44. Wortfolge im deutschen Satz.
45. Funktionen der Wortfolge im deutschen Satz.
46. Die Rahmenkonstruktion im deutschen Satz.
47. Texttheorie.
48. Das Problem der Textdefinition.
49. Gliederung des Textes.
50. Textklassifikationen.

Рекомендована література

1. Колбасюк Л. А. Практична грамати́ка німецької мови. Херсон: ХДУ. 2013. 204 с.
2. Moskalskaja O. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache: Учебник для студентов высш. учеб. заведений. Издат. центр „Академия”, 2004. 352 с.
3. Sommerfeldt K.E. Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. 3. neu bearbeitete Auflage unter Mitwirkung von W. Hackel / Sommerfeldt K.E., Starke G. Tübingen: Niemeyer, 1998. 301 S.
4. Duden. Grammatik. 7. völlig neu erarbeitete und erweiterte Auflage. Mannheim-LeipzigWien-Zürich, 2006. 1352 S.
5. Eisenberg P. Grundriss der deutschen Grammatik / Peter Eisenberg. – 2.Aufl. – Stuttgart, Weimar: Verlag J.B.Metzler, 2006. – 573 s.

6. Engel U. Deutsche Grammatik: Neubearbeitung. München: INDICIUM Verlag GmbH, 2009. -488 S.
7. Wenhrynowytsch A. A. Testaufgaben in der theoretischen Grammatik der deutschen Sprache. Івано-Франківськ: КГМ, 2009. 35 с.
8. http://de.wikipedia.org/wiki/Grammatikbegriffe_im_Deutschen
9. https://www.cuspu.edu.ua/images/inmov/kaf_nimmova/Vorlesungen_in_theoretischer_Grammatik.pdf

Лексикологія

- 1. Lexikologie als Wissenschaft und als Lehrfach.** Stellung der Lexikologie unter den anderen Teilgebieten der Sprachwissenschaft. Struktur des Wortschatzes. Grundprobleme der Lexikologie. Forschungsmethoden der Lexikologie.
- 2. Wort als Grundeinheit der Sprache und seine Semantik.** Wort als sprachliche Einheit. Phonetische und grammatische Besonderheiten des deutschen Wortes und seine morphematische Struktur. Wortbedeutung, Begriff und ihre Wechselbeziehungen. Struktur der Wortbedeutung. Motivation (Motiviertheit) der Bedeutung. Innere Form des Wortes und die sogenannte Volksetymologie. Polysemie des Wortes und seine semantische Struktur. Hauptprobleme der Polysemie. Klassifikation von Wortbedeutungen. Wortverbindbarkeit und Besonderheiten des Wortgebrauches. Polysemie und Homonymie. Bedeutungswandel (Semantische Derivation). Allgemeine Problematik und die Gründe des Bedeutungswandels. Logische Klassifikation des Bedeutungswandels. Psychologisch-assoziative Klassifikation des Bedeutungswandels. Bedeutungswandel und übertragener Gebrauch.
- 3. Wege der Bereicherung des deutschen Wortbestandes.** Wortbildung. Allgemeine Problematik. Wortbildung und ihre Beziehung zur Grammatik und zur Lexikologie. Wortbildende Struktur der Wörter. Wortbildungsmittel und Wortbildungsarten. Methoden der Wortbildungsanalyse. Zusammensetzung (Komposition). Strukturell-genetische Klassifikation der Zusammensetzungen. Semantisch-syntaktische Klassifikation der Zusammensetzungen. Morphologische Klassifikation. Ableitung (Derivation). Zusammenbildung (зрощення). Entlehnung. Allgemeine Problematik. Ursachen zur Entlehnung des fremden Wortgutes. Assimilation der Entlehnungen. Entlehnungswege und Entlehnungsarten. Erscheinungsformen der Entlehnung. Klassifikation der Entlehnungen. Entlehnungen und das Problem des Purismus.
- 4. Struktur des Wortbestandes.** Die soziale Differenzierung des deutschen Wortbestandes. Fachsprache. Beruflexik (Professionalismen). Jargon. Argot. Die historische Analyse des deutschen Wortbestandes. Archaismen. Formarchaismen. Lexikalische Formarchaismen. Phonetische Formarchaismen. Grammatische Formarchaismen. Neologismen. Begriffsarchaismen. Bedeutungsarchaismen. Formarchaismen. Neologismen.
- 5. Synonyme.** Theoretische Probleme der Synonymie. Klassifikation der Synonyme und synonymische Reihen. Antonyme. Theoretische Probleme der Antonymie. Klassifikation der Antonyme. Wortfelder. Theoretische Grundlagen der Wortfeldforschung. Paradigmatische Felder. Syntagmatische Felder. Wortnischen und Wortstände. Wortgruppen nach dem semantisch-wortbildenden Prinzip. Wortfamilien und Fächerungen.
- 6. Phraseologie.** Feststellung des Begriffs „Phraseologie. Wesen der Phraseologismen. Idiomatizität. Stabilität. Lexikalisierung und Reproduzierbarkeit. Klassifikation der Phraseologismen. Traditionelle Klassifikation der Phraseologismen. Semantische Klassifikation der Phraseologismen. Funktionale Klassifikation der deutschen Phraseologie. Lexikalisch-semantische Klassifikation der deutschen Phraseologie. Strukturell-semantische Klassifikation der Phraseologismen. Semantische Kategorien der Phraseologismen.

Рекомендована література

1. Віталіш Л.П., Максимчук Б.В. Лексикологія німецької мови. Тернопіль: навчальна книга: Богдан, 2009. 198 с.
2. Гінка Б. І. лексикологія німецької мови. Тернопіль: навчальна книга. 2010. 416 с.
3. Жигоренко І.Ю. Вправи та тести до курсу «Лексикологія німецької мови». Мелітополь: Вид-во МДПУ ім.Б.Хмельницького, 2018. 155 с.
4. Ролік А.В. Лексикологія сучасної німецької мови. вид.2-е, випр. й доп. Ніжин: НДПУ імені М. Гоголя, 2003. – 154с.
5. Юханов О.С. Німецька лексикологія (лекції, тестові завдання, терміни). К.: Ленвіт, 2008. 124 с.
6. Földeak, Hans. Wörter und Sätze: Satzgerüste für Fortgeschrittene. Ismaning: Max Hueber, 2001. 217 S.
7. Hinka B.I. Lexikologie des Deutschen. Тернопіль: Навчальна книга: Богдан, 2010. 416 S.
8. Lohde M. Wortbildung des modernen Deutschen. Ein Lehr- und Übungsbuch. Tübingen: Narr, 2006. 344 S.
9. Oguy O. D. Lexikologie der deutschen Sprache. Winnyts'a: Nowa knyha, 2003. 416 S.
10. Römer Chr., Matzke B. Lexikologie des Deutschen. Eine Einführung. Tübingen: Narr, 2003. 226 S.
11. Schlaefel M. Lexikologie und Lexikographie. Eine Einführung am Beispiel deutscher Wörterbücher. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2002. 200 S.
12. <http://www.lexikologie.de/>
13. <http://www.filologia.su/nemeckaya-leksikologiya>

Теоретична фонетика німецької мови

Thema 1. Gegenstand, Stellung und Aufgaben der Phonetik.

Gegenstand der Phonetik, aus der Geschichte der Phonetik, Forschungsrichtungen der Phonetik, Zweige der Phonetik, phonetische Einheiten, Forschungsmethoden der Phonetik.

Thema 2. Aussprachenorm.

Begriff der Aussprachenorm und ihre Merkmale, aus der Geschichte der deutschen Aussprachenorm, Mängel der Siebsschen Aussprachenormen, die gegenwärtigen deutschsprachigen Aussprachewörterbücher und ihre Charakteristik.

Thema 3. Forschungsmethoden der Phonetik.

Wichtigste Forschungsmethoden: Subjektive Beobachtung (auditive und visuelle); Instrumentale Erforschung (mit Hilfe von technischen Geräten: Robotern, Röntgenfilmen und Röntgenbildern, Spektrographen, Kymographen, Oszillographen, Computern etc.); Distribution. Amerikanische Deskriptivisten K.L.Hike, Z.S. Harries und andere. Statistische Methoden. Vergleichende Methoden. Imitative Methode (bei der Arbeit mit den Schülern der Unterklassen). Analytisch-synthetische Methode (bei der Arbeit mit Erwachsenen).

Thema 4. Die Lehre von Phonem.

Begriff des Phonems, aus der Geschichte der Lehre von Phonem, Unterschiede bei der Deutung des Phonems zwischen der Moskauer und Leningrader phonologischen Schule, Funktionen des Phonems, Begriff des phonologisch-wesentlichen Merkmals, Arten und Funktionen von phonologisch-wesentlichen Merkmalen, Begriff der Opposition, Arten von Oppositionen, Varianten von Phonemen, Positionen des Phonems, Begriff des Systems, Laut- und Phonemsystem, phonologisches System, die innere Gliederung des Phonemsystems.

Thema 5. Phonem und Graphem.

Die Aufgabe der Phonometrie. Die Phonemstatistik oder phonologische Statistik. Problem der „graphische Systeme einer Sprache“ Entwicklung des deutschen Schriftsystems. Die Orthographie der Handschriften. Zum Verhältnis von Phonem- und Graphemsystem im Deutschen.

Thema 6. Lautmodifikationen im Deutschen.

Psycho-physiologische Grundlagen der Lautmodifikationen im Redefluss. Arten der Lautmodifikationen. Die Assimilation im Deutschen. Phonologischer Aspekt der Lautmodifikationen. Phonetischer Lautwechsel. Phonologischer Lautwechsel. Morphonologischer Lautwechsel. Assimilationsarten. Dissimilation und Metathese im Deutschen. Akkomodation. Geminatio. Der phonetische Verschleiß. Phonemwechsel. Aussprachestile.

Thema 7. Der deutsche Vokalismus.

Unterschiede zwischen Vokalen und Konsonanten, Phonembestand des Vokalsystems, phonologisch-wesentliche Merkmale der deutschen Vokalphoneme, Varianten der deutschen Vokalphoneme, strittige Fragen innerhalb des deutschen Vokalismus.

Thema 8. Begriff der Prosodik und phonetischer Silbenbau.

Zum Wesen der Prosodik. Wort und Satzakkzent als prosodische Mittel. Temporale Erscheinungen im Satz. Silbengrenze und Morphemgrenze. Phonetische Silbengliederung im einfachen deutschen Wort. Neuere phonetisch-phonologische Untersuchungen der Silbe.

Thema 9. Deutscher Wortakzent.

Phonetische Charakteristik der Wortbetonung (Definition des Wortakzentes, dynamischer, musikalischer und quantitativer Akzent), morphonologische Charakteristik der Wortbetonung (frei oder gebunden, beweglich oder unbeweglich, Betonungsstufen, Akzentmodelle, Funktionen der Betonung).

Thema 10. Intonationssystem der deutschen Sprache.

Begriff der Intonation und Wirkungssphäre der Intonation, Bestandteile der Intonation (Melodie, Akzent, Rhythmus, Tempo, Klangfarbe etc.), Funktionen der Intonation. Aspekte der Betrachtung der Intonation. Intonationsmittel der Redegestaltung. Intoneme und ihre Varianten.

Рекомендована література

1. Becker T. Einführung in die Phonetik und Phonologie des Deutschen / Thomas Becker. – WBG: Darmstadt, 2012. 130 S.
2. Kireienko K. V. Praktikum zur theoretischen Phonetik des Deutschen. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017. 122 с.
3. Steriopolu E.I. Theoretische Grundlagen der deutschen Phonetik. – Winnyts'a, „Nowa Knyha“, 2004. 320 S.
4. Hakkarainen H.J. Phonetik des Deutschen / H. J. Hakkarainen. – München: Fink Verlag, 2000. 197 S.
5. Wiese R- Phonetik und Phonologie. Vol.3354. UTB, Wilhelm Fink, Paderborn, 2010. 128 S.
6. <https://www.duden.de/woerterbuch>

Стилістика сучасної німецької мови**1. Gegenstand, Stellung und Aufgaben der Stilistik. Die Wortwahl und ihre Bedeutung.**

Gegenstand, Stellung und Aufgaben der Stilistik.

Die Wortwahl und ihre Bedeutung.

Synonymie als Voraussetzung für die richtige Wortwahl.

2. Die funktionalen Stile der neueren deutschen Sprache.

Der Stil des öffentlichen Verkehrs.

Der Stil der Wissenschaft.

Der Stil der Publizistik und der Presse.

Der Stil des Alltagsverkehrs.

3. Stilistische Differenzierung des deutschen Wortschatzes.

Stilistische Differenzierung von Lexik und Phraseologie der neueren deutschen Sprache.

Differenzierung des deutschen Wortschatzes nach der Zugehörigkeit zu bestimmten Sprachstilen:
der funktional-stilistisch undifferenzierte Teil des Wortbestands.

Differenzierung des deutschen Wortschatzes nach der Zugehörigkeit zu bestimmten Sprachstilen:
der funktional-stilistisch differenzierte Teil des Wortbestands.

Übergänge und Grenzfälle. Stilistische Verwendung der funktionalen Lexik.

4. Archaismen und Neologismen. Fremdsprachige Wörter.

Archaismen.

Neologismen.

Anachronismen.

Fremdsprachige Wörter.

Wesen und Klassifikation der fremdsprachigen Wörter.

Gebrauch fremdsprachiger Wörter in der schönen Literatur.

5. Die Tropen als stilistisches Mittel.

Wesen und Klassifikation der Tropen.

Vergleich.

Lebende und verblasste Tropen.

Tropen der Volkssprache.

Gebrauch der Tropen in der schönen Literatur.

Bildvermischung.

6. Wesen und Merkmale des Epithetons.

Wesen und Klassifikation der stehenden Wortverbindungen.

Wesen und Merkmale der Periphrasen.

Klassifikation der Periphrasen.

Wesen und Merkmale des Epithetons.

Verschiedene Arten der Epitheta.

Wesen und Klassifikation der stehenden Wortverbindungen.

Stilistische Differenzierung der stehenden Wortverbindungen.

Stilistische Ausdruckswerte der phraseologischen Fügungen.

7. Lexisch-phraseologische Mittel im ständigen Dienst von Humor und Satire.

Doppelsinn, Wortspiel und Wortwitz.

Unlogische Verbindungen.

Stilistische Paradoxa.

8. Grammatische Ausdrucksmittel der neueren deutschen Sprache.

Stilistische Ausdruckswerte der Satzform. Variationsmöglichkeiten in der Wortfolge als syntaktisches Ausdrucksmittel.

Verschiedene Lokalisationsmöglichkeiten.

Prolepse und verschiedene Arten der Nachtragskonstruktion. Variationsmöglichkeiten in der Stellung des Prädikats.

Besondere Fälle von Wortfolgeveränderung als Stilmittel; Übergangsformen zur Absonderung.

Рекомендована література

1. Ляшенко Т. С. Функціональна стилістика німецької мови : навчальний посібник для студентів. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 112 с.
2. 1996. S.
3. Brinker K. Text- und Gesprächslinguistik. Linguistics of Text and Conversation. Berlin: Walter de Gruyter, 2000. 884 S.
4. Bütig K. Stilsicheres Deutsch. Königswinter: Tandem, 2008. 320 S.
5. Hodakowska N. Stilistik der deutschen Sprache. Lehrbuch für die Studenten der Hochschulen. K: Арт-Дизайн, 2010. 216 S.
Lysetska N., Heidemeyer V. Stilistik der deutschen Sprache. Луцьк, 2009.
6. Lysetska N. Funktionalstilistik . Луцьк, 2009.
7. Novotny Elena. Stilistik der Deutschen Sprache. Klaipeda. 2008.80 S.
8. Turtschyn M.M., Turtschyn W.W. Methodische Hinweise zum richtigen Umgang mit der deutschen Sprache. IwanoFrankiwnsk: 2008. 146 S.
9. Zhygorenko I. J. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. Übungsbuch. Melitopol: MSPU, 2015. 80 S.

Теорія і практика перекладу німецькомовного тексту

Тема 1. Загальна характеристика сучасної теорії перекладу. Прийоми адекватного перекладу. Перекладознавство як наука. Предмет, завдання і методи теорії перекладу. Визначення поняття «переклад». Загальні проблеми. Переклад як творення тексту, комунікативно рівноцінного оригіналу. Функціональні, смислові та структурні аспекти комунікативної рівноцінності. Інші види мовного посередництва: скорочений переклад, адаптований переклад, анотація, реферат, резюме. Загальна та конкретна теорія перекладу. Зіставний аналіз як основний метод перекладацького дослідження. Об'єктивна та суб'єктивна сторона перекладацької діяльності. Врахування фонової та імпліцитної інформації. Вивчення перекладацьких відповідностей та перекладацьких трансформацій («прийомів перекладу»).

Тема 2. Типи перекладу. Типи за змістом (літературний та інформативний) та їх різновиди. Жанри перекладу (переклад, переспів тощо). Види перекладу за спрямуванням та формою: за прагматичними установками (повний, адаптований та скорочений), за умовами перекладацької практики (усний, письмовий, переклад з листа), за способом (переклад людини та машинний), за ступенем перекладацької майстерності (адекватний, дослівний, буквальний, вільний). Різномірний характер перекладацької діяльності. Характерні особливості художнього та інформаційного перекладу. Принципи виділення підвидів перекладу. Специфіка перекладу текстів різних функціональних стилів.

Тема 3. Історія перекладу. Історія перекладу від часів античності та середньовіччя до сьогодення як боротьба тенденцій до буквализму та довільності у пошуках адекватності. «Гільгамеш», «Біблія». Перекладацька діяльність у 16-18 століттях. Розвиток перекладацької справи в Росії та Україні в 19 ст. Боротьба революційно-демократичної критики за повноцінні переклади.

Тема 4. Переклад у сучасному світі. «Перекладацький вибух» двадцятого сторіччя та його наслідки. Формування та розвиток теорії перекладу. Формулювання вимог, яким повинен відповідати переклад. Мовні та культурно-історичні розбіжності як основа «теорії

неперекладності». Поняття «мистецтва перекладу». Лінгвістичні та екстралінгвістичні аспекти перекладу. Лінгвістичні моделі перекладу.

Формування українського перекладу та перекладознавства. Перекладознавство та переклад часів незалежності (перекладознавці Р.П.Зорівчак, М.Новікова, А.М.Науменко; перекладачі П.Рихло, І.Сойко та ін.).

Тема 5. Переклад як об'єкт лінгвістичного дослідження. Лінгвістичні проблеми перекладу. Переклад лірики. Еквівалентність перекладу. Поняття семантичної еквівалентності оригіналу та перекладу. Нетотожність змісту тексту на різних мовах. Еквівалентність перекладу як реальне співвідношення між змістом оригіналу і перекладу, яке встановлюється перекладацькою практикою.

Поняття типу еквівалентності. Комунікативно-ситуативні і власно мовні аспекти змісту висловлювання. Розбіжності між визначенням ситуації в висловлюванні й способом її описування. Смислові функції мовних значень. Особливості досягнення еквівалентності перекладу на рівні різних типів еквівалентності.

Тема 6. Лінгвосеміотичні основи перекладознавства. Прагматика перекладу. Залежність перекладу від характеру аудиторії, на яку він розрахований, і від мети, яка стоїть перед перекладачем. Поняття прагматичної еквівалентності перекладу. Забезпечення розуміння перекладеного повідомлення людьми, які мають фонові знання та культурно-історичний досвід відмінний від знань та досвіду читачів оригіналу. Поняття комунікативного ефекту перекладу та прагматичної адаптації перекладу.

Методи оцінки якості перекладу. Поняття адекватності перекладу. Основні випадки порушення еквівалентності перекладу: буквальний та вільний переклад.

Тема 7. Текстологічні аспекти перекладознавства. Переклад лірики. Досягнення адекватності перекладу. Поняття одиниці перекладу. Адекватність перекладу та шляхи її досягнення (пошуки повних та часткових еквівалентів, відповідників та авторські трансформації). Адекватність та еквівалентність. Відтворення семантики, безеквівалентної лексики. Транслітерація і транскрипція. Калькування. Денотативно-образні кальки. Конотативно-образні кальки. Описовий переклад. Передача реалій.

Прийоми перекладу: еквівалентна та адекватна заміна; компенсація; логічний розвиток понять; конкретизація, генералізація та заміщення; опускання та вставка слів; лексичне розгортання та згортання; конверсійна заміна тощо. Граматичні трансформації при перекладі.

Тема 8. Культурологічні та соціологічні аспекти перекладознавства. Способи досягнення еквівалентності. Розуміння перекладу як перетворення тексту оригіналу в текст перекладу. Основні види перекладацьких трансформацій. Перекладацька транскрипція та транслітерація. Перекладацьке калькування. Лексико-семантичні заміни: конкретизація, генералізація та модуляція значення мовної одиниці при перекладі. Синтаксичне уподоблення. Членування та об'єднання речень при перекладі. Граматичні заміни одиниць різного рівня. Лексико-граматичні трансформації. Антонімічний переклад. Експлікація (описування) та компенсація змісту, який передається при перекладі.

Тема 9. Історична еволюція перекладацької діяльності. Переклад у сучасному світі. Практичні аспекти перекладу. Два етапи перекладу: розуміння оригіналу та вибір варіанту перекладу. Співвідношення цілого та одиничного при перекладі. Текст як одиниця перекладу. Находження відповідностей для мовних одиниць у складі тексту. Поняття перекладацької відповідності. Лексичні, фразеологічні та граматичні відповідності.

Тема 10. Лексичні проблеми перекладу (на матеріалі відповідних словників). Характеристики та дефініції слова в теорії перекладу. Розкриття значення слова. Багатозначність слова чи омонімія слів та їх переклад. Неправильний вибір слова як джерело перекладацьких помилок. Інформативний обсяг слова та фонові знання. «Хибні друзі» перекладача та міжмовні перекладацькі лексичні відповідники (еквіваленти). Лексика з фоновою інформацією (побутові, етнографічні, міфологічні, ономастичні, асоціативні реалії та реалії державно-адміністративного устрою і природи). Екзотизми, архаїзми, неологізми та okazіональні реалії та способи їх перекладу. Лексичні проблеми перекладу німецьких та українських синонімічних груп: неповна співвідносність їх компонентів. Багатозначність слова «Гра слів» в перекладі: каламбури, що ґрунтуються на співзвуччі та полісемії.

Тема 11. Перекладацька еквівалентність. Переклад на різні мови. Одиничні та чисельні відповідності. Контекст (вужький та широкий) та позамовна ситуація; їх роль в уточненні значення слова в тексті та вибір відповідності при перекладі. Прийоми роботи зі словниками різних типів. Випадки неможливості використання словникової відповідності. Поняття okazіональної відповідності (контекстуальні заміни). Безеквівалентні лексичні та граматичні одиниці. Основні способи перекладу безеквівалентних одиниць.

Проблеми передачі конотативного значення слова. Переклад емоційної лексики та стилістичне маркування слів. Передача образно-стилістичних прийомів використання слова: метафор, метонімії, гри слів та інше.

Тема 12. Специфіка перекладу деяких розрядів лексики. Переклад науково-технічних та загальнополітичних термінів. Передача власних імен, географічних назв, назв закладів, фірм, періодичних видань та інше. Переклад неологізмів. Лексико-граматичні проблеми перекладу. Особливості перекладу множини іменників, певних типів прикметників, прислівників (за допомогою лексичних та граматичних засобів). Артикль і способи його відтворення в перекладі. Особливості перекладу прийменників. Особливості перекладу модальних дієслів» із різними формами інфінітиву (I та II).

Рекомендована література

1. Кияк Т. Р. Теорія і практика перекладу німецької мови: підручник для студентів вищих навчальних закладів. / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. Вінниця: Нова книга, 2006. 596 с.
2. Коптілов В. Теорія та практика перекладу: навч. посіб. К: Юніверс, 2003. 280 с.
3. Міщенко Л. А. Теорія і практика перекладу: навчальний посібник для студентів. Вінниця: Нова книга, 2003. 176 с.
4. Назаркевич Х.Я. Основи перекладознавства в 2 ч.: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 298 с.
5. Нямцу А. С., Гураль М. І. Типологія перекладу. Навчальний посібник. Чернівці, Рута, 2008. 96 с.
6. Albrecht J. Grundlagen der Übersetzungsforschung. Band 2: Übersetzung und Linguistik. Tübingen. Gunter Narr Verlag, 2005. 313 S.
7. Kautz, Ulrich. Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens. München: Iudicium und Goethe Institut, 2002. 632 S.
8. Snell-Hornby, Mary/Hönig, Hans G./Kußmaul, Paul/Schmitt, Peter A.: Handbuch Translation. Tübingen. Stauffenburg Verlag, 2006. 430 S.
9. Witte H. Die Kulturkompetenz des Translators. Begriffliche Grundlegung und Didaktisierung. Tübingen. Stauffenburg Verlag, 2. Auflage 2007. 235 S.

БЛОК «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СТАРШІЙ ШКОЛІ»

- 1. Загальні питання методики викладання іноземних мов.** Система освіти в Україні та викладання іноземних мов. Основні принципи освіти і зміни у навчанні іноземних мов. Ступені загальної середньої освіти і навчання іноземних мов. Державний освітній стандарт з іноземної мови. Сучасні вимоги до кваліфікації вчителя іноземної мови.
- 2. Методика викладання іноземних мов як наука та її зв'язок з іншими науками.** Методика викладання іноземних мов і її завдання. Методи дослідження в методиці викладання іноземних мов. Зв'язок методики з іншими науками. Методика і лінгвістика. Методика і психологія. Методика і психолінгвістика. Методика і педагогіка.
- 3. Система навчання іноземної мови.** Поняття «система навчання» та її зміст. Комунікативний підхід у навчанні іноземної мови. Цілі навчання. Зміст навчання. Принципи навчання. Методи навчання. Засоби навчання.
- 4. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземних мов.** Лінгвопсихологічна характеристика мовленнєвої діяльності та спілкування. Проблема навичок та вмінь мовлення у навчанні іноземних мов. Система вправ для формування навичок та вмінь мовлення.
- 5. Навчання граматичного матеріалу (формування граматичної компетенції).** Активний і пасивний граматичні мінімуми. Характеристика граматичних навичок мовлення. Ознайомлення з граматичними структурами активного граматичного мінімуму. Автоматизація дій учнів з граматичними структурами активного граматичного мінімуму. Ознайомлення з граматичними структурами пасивного граматичного мінімуму. Автоматизація дій учнів з новими граматичними структурами пасивного граматичного мінімуму.
- 6. Навчання лексичного матеріалу (формування лексичної компетенції).** Активний, пасивний і потенціальний словниковий запас. Процес засвоєння лексичного матеріалу.
- 7. Навчання фонетичного матеріалу (формування фонетичної компетенції).** Фонетичний мінімум. Вимоги до вимови учнів. Навчання звуків іноземної мови. Навчання інтонації іноземної мови.
- 8. Навчання аудіювання (формування компетенції в аудіюванні).** Характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та уміння. Труднощі аудіювання. Етапи навчання аудіювання. Система вправ для навчання аудіювання.
- 9. Навчання діалогічного мовлення (формування компетенції в говорінні).** Загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності та уміння. Психофізіологічні механізми говоріння. Суть і характеристика діалогічного мовлення. Функціональні типи діалогів і притаманні їм види діалогічних єдностей. Мовні особливості діалогічного мовлення. Труднощі оволодіння діалогічним мовленням. Етапи навчання діалогічного мовлення. Система вправ для навчання діалогічного мовлення: а) I група вправ, б) II група вправ, в) III група вправ, г) IV група вправ.
- 10. Навчання монологічного мовлення (формування компетенції в говорінні).** Суть і характеристика монологічного мовлення. Мовні особливості монологічного мовлення. Етапи навчання монологічного мовлення. Система вправ для навчання монологічного мовлення.
- 11. Навчання читання (формування компетенції в читанні).** Суть читання та його психофізіологічні механізми. Характер текстів для читання. Труднощі навчання читання іноземною мовою. Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності. А. Читання з розумінням основного змісту тексту. Б. Читання з повним розумінням тексту (вивчає

читання). В. Читання з метою пошуку необхідної інформації чи інформації, яка цікавить (вибіркове/ переглядове читання). 6. Читання як засіб навчання та його зв'язок з іншими видами МД.

12. Навчання письма (формування компетенції у письмі). Письмо і писемне мовлення. Вимоги до базового рівня володіння письмом. Психолінгвістичні механізми письма. Навчання техніки письма. Навчання каліграфії. Навчання орфографії. Етапи навчання писемного мовлення. Зв'язок письма з іншими видами мовленнєвої діяльності. Письмо як засіб навчання та контролю: Контрольні роботи для перевірки знань мовного матеріалу – лексичного і граматичного. Контрольні роботи і завдання для перевірки мовленнєвих навичок та вмій.

13. Організація процесу навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах. Особливості навчання іноземної мови у школах різного ступеню. Планування навчального процесу з іноземної мови. Вимоги до уроку іноземної мови. Типи і структура уроків іноземної мови. Аналіз уроку іноземної мови.

14. Забезпечення процесу навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах. Індивідуалізація процесу навчання іноземної мови. Інтенсивне навчання іноземної мови. Контроль у навчанні іноземної мови. Позакласна робота з іноземної мови.

15. Огляд методів навчання іноземних мов. Класифікація методів навчання іноземних мов. Перекладні методи. Прямі методи. Усний метод Гарольда Пальмера. Методична система навчання читання Майкла Уеста. Аудіо-лінгвальний метод. Аудіовізуальний метод. Сугестивний метод. Комунікативний метод. Метод повної фізичної реакції. Драматико-педагогічний метод. «Мовчазний» метод. Груповий метод.

Рекомендована література

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Режим доступу https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/28030/
2. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів ЗНЗ: навч.-метод. посібник /Редько В.Г., Полонська Т.К., Басай Н.П.Київ, Педагогічна думка. 2013. 360 с.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф.,Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів/ Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е та ін./ за заг. ред. С.Ю.Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник/ Кол. авторів: І.Ф. Андрійко, О.І. Близнюк, Жилко Н.М та ін. К.: ВЦ «Академія», 2010. 328 с.
6. Методичні рекомендації до практичних занять з методики навчання німецької мови як другої іноземної / уклад. Ю. А. Надольська. Мелітополь: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2020. 71 с.
7. Надольська Ю.А., Коноваленко Т.В., Мінкова О.Ф. Словник-довідник з методики викладання іноземної мови / уклад. Ю.А. Надольська, Т.В. Коноваленко, О.Ф. Мінкова. Мелітополь: ФО-П Однорог Т.В., 2020. 201 с.
8. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загально: освітніх навчальних закладах: англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник

для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за редакцією Ніколаєвої С. Ю. Ірпінь: Видавець Романенко Л. Л., 2016. 398 с.

9. Хамрук А.В. Методичні рекомендації щодо викладання другої іноземної мови у загальноосвітніх навчальних закладах. Режим доступу <https://kristti.com.ua/>
10. Konovalenko T, Nadolska Y. Development of future foreign language teachers' information literacy and digital skills in Ukrainian context /The International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters 166, № 10009, ICSF 2020, (May 20-22, 2020). Kryvyi Rih, Ukraine. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016610009>
11. Neuner G., Hunfeld H.: Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts. Fernstudieneinheit.4, 2000. 184 S.
12. Storch G. Deutsch als Fremdsprache – Eine Didaktik. München: W.Fink, 2009. 367 S.
13. <http://www.goethe.de/dll/mat/did/prj/deindex.htm>
14. https://osvita.ua/doc/files/news/132/13273/Concept_L_education.doc

БЛОК «РОЗМОВНА ТЕМА»

1. Umweltschutz in der BRD.
2. Umweltschutz in der Ukraine.
3. Staatsaufbau Deutschlands.
4. Staatsaufbau der Ukraine.
5. Bildungswesen in Deutschland.
6. Die Ukraine: Land und Leute.
7. Deutschland: Land und Leute.
8. Ukrainische Emigranten in Deutschland.
9. Aus der Geschichte der Ukraine.
10. Aus der Geschichte Deutschlands.
11. Festtage in der Ukraine.
12. Bildungswesen in der Ukraine.
13. Die größten Städte der Ukraine.
14. Die größten Städte Deutschlands.
15. Bekannte ukrainische Komponisten.
16. Bekannte deutschen Komponisten.
17. Schriftsteller der Ukraine.
18. Schriftsteller Deutschlands.
19. Festtage in Deutschland.
20. Berühmte ukrainische Wissenschaftler.
21. Das Leben der ukrainischen Jugend.
22. Berühmte deutsche Wissenschaftler.
23. Deutschland als Reiseland.
24. Kyjiw – Hauptstadt der Ukraine.
25. Berlin – Hauptstadt Deutschlands.
26. Lehrer und Gesellschaft.
27. Internet in unserem Leben.
28. Genderidentität in der heutigen Gesellschaft.

29. Familie und persönliche Beziehungen.
30. Lebenslauf: meine Pläne für die Zukunft.

Рекомендована література

1. Белих О. М., Близнюк Л. М., Бондарчук О. Ю. Fit für die Prüfung in Deutsch: практикум. Луцьк : Волиньполіграф, 2020. 263 с.
2. Кияк Т.Р. Deutsch: навч.посіб.Київ: ВЦ «Академія». 2009. 208 с.
3. Сидоров О.В., Скачкова В.В. Німецька мова для студентів-германістів: підручник. Login 1. Deutsch für Germanistikstudenten. Вінниця: Нова книга, 2014. 334с.
4. Сулим В.Т. Deutsch für Philologen. Нова книга. 2006. 536 с.
5. Шапочкін О.В. Miteinander deutsch reden! Київ: Київ.ун-т ім. Бориса Грінченка. 2019. 190 с.
6. Яковець О.Р., Ярмоленко О.М. Specht Deutsch besser! Texte und Übungen zur Erweiterung des Wortschatzes: навч.посіб. ВНТУ. 2017. 60 с.
7. Grybok O. Modul Fachsprache für Lehrerinnen und Lehrer: Materialsammlung. Vechta : Caritas-Sozialwerk, 2020. 83 S.
8. Koithan U., Schmitz H., Sieber T., Sonntag R., Ochmann N. Aspekte B2. Mittelstufe Deutsch. Leipzig-BerlinMünchen: LangenscheidtVerlag Enzyklopädie, 2007. S 246.
9. Mittelpunkt C 1. Lehrbuch: Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Renate Köhl-Kuhn - Klett; Auflage: 1., 2008. – 183 S.

Інформаційні ресурси

1. Adelung - Grammatisch-kritisches Wörterbuch der Hochdeutschen Mundart. – Режим доступу: <http://lexika.digitale-sammlungen.de/adelung/lemma/>
2. Deutsches Wörterbuch von Jacob Grimm und Wilhelm Grimm. – Режим доступу : <http://germazope.uni-trier.de/Projects/WBB/woerterbuecher/>
3. Elexiko. Online-Wörterbuch zur deutschen Gegenwartssprache. – Режим доступу : <http://www.owid.de/elexiko>
4. Redensarten. – Режим доступу : <http://www.redensarten-index.de>
5. Uitmuntend. – Режим доступу : <http://www.uitmundend.de/woerterbuch/liebe>
6. Thesaurus – Wikipedia. – Режим доступу : <http://de.wikipedia.org/wiki/Thesaurus>
7. Wörterbuch und Grammatik von Canoo. URL: <http://www.canoo.net>
8. Wortschatz-Lexikon der Uni Leipzig. URL: <http://wortschatz.uni-leipzig.de/>

Критерії оцінювання

Об'єкт контролю – рівень засвоєння теоретичних знань і оволодіння професійно-методичними вміннями, сформованими у студента в результаті вивчення другої іноземної мови (резюме української наукової статті німецькою мовою та монологічне висловлювання з теми), зарубіжної літератури, методики навчання іноземної мови, теоретичного курсу другої іноземної мови (фонетики, граматики, стилістики, лексикології).

Форма контролю – співбесіда з екзаменаторами, членами екзаменаційної комісії, що передбачає відповідь студента на перше, друге, третє та четверте питання екзаменаційного білета.

Критерії оцінювання першого питання з блоку «Новітні течії у світовій літературі»:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (4 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (4 бали);
- вільне володіння термінологією (4 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (4 бали);
- вміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (4 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (4 бали);
- бездоганне володіння англійською мовою (1 бал).

Оцінка «**добре**» (19-22 балів) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (3-4 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (3-4 бали);
- володіння термінологією (3-4 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (3-4 бали);
- вміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (3-4 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (3-4 бали).

Оцінка «**задовільно**» (15-18 балів) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (2-3 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (2-3 бали);
- володіння термінологією (2-3 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (2-3 бали);
- вміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (2-3 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (2-3 бали).

Оцінка «**незадовільно**» (0-14 балів) виставляється за:

- змістовність відповіді, повноту і правильність викладу (0-3 бали);
- послідовність, логічність викладу матеріалу (0-3 бали);
- володіння термінологією (0-2 бали);
- підкріплення теоретичного матеріалу прикладами (0-2 бали);
- вміння аналізувати, зіставляти, робити висновки (0-2 бали);
- вміння вести дискусію з додаткових питань (0-2 бали).

Критерії оцінювання другого питання «Резюме української наукової статті німецькою мовою»:

Оцінка «**відмінно**»: 23-25 балів – випускник вільно володіє німецькою мовою, вміє аналізувати та перекладати художні тексти, викладає матеріал логічно, послідовно, трансформує одержану інформацію, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції.

Оцінка «**добре**»: 19-22 бали – випускник володіє німецькою мовою, самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст, однак припускається окремих недоліків: здебільшого це відсутність виразної особистісної позиції чи належної її аргументації.

Оцінка «**задовільно**»: 18-21 бал – випускник відповідає осмислено, самостійно, але при цьому володіє елементарними навичками аналізу літературних явищ, за обсягом висловлювання сягає норми, його виклад загалом зв'язний, але відсутня самостійність суджень, їх аргументованість.

Оцінка «**незадовільно**»: 1-14 балів – студент не дає чіткої відповіді, висловлювання є лише набором фраз, які між собою не поєднуються за змістом, є непослідовними, відсутні факти, важливі для розуміння думки.

Критерії оцінювання третього питання з методики навчання іноземних мов:

Оцінка «**відмінно**» (23-25 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу з поставленого питання (5 балів);
- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється не тільки теоретичний матеріал, різні погляди вчених на певну проблему, а й влучні приклади (5 балів);
- планування і творче конструювання процесу навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання; планування навчально-комунікативної діяльності учнів на уроці та в позакласній роботі; відображення у розробках фрагментів уроків різних видів індивідуалізації навчання іноземної мови: мотивуючого, регулюючого, розвиваючого, формуючого (5 балів);
- послідовний, логічний, обґрунтований, безпомилковий виклад матеріалу (4-5 балів);
- вільне володіння професійною термінологією (4-5 балів).

Оцінки «**добре**» (19-22 балів) виставляється за:

- правильне та повне розкриття змісту матеріалу з поставленого питання (4-5 балів);
- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється не тільки теоретичний матеріал, різні погляди вчених на певну проблему, а й влучні приклади (4-5 балів);
- планування і творче конструювання процесу навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання; планування

навчально-комунікативної діяльності учнів на уроці та в позакласній роботі; відображення у розробках фрагментів уроків різних видів індивідуалізації навчання іноземної мови: мотивуючого, регулюючого, розвиваючого, формуючого, при якому студент припускає незначні граматичні помилки (4 бали);

- послідовний, логічний, обґрунтований виклад матеріалу, але з не грубими помилками (4 бали);

- володіння професійною термінологією з незначними помилками (3-4 бали).

Оцінка «**задовільно**» (15-18 балів) виставляється за:

- знання і розуміння тільки основного програмового матеріалу з поставленого питання (3-4 бали);

- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється тільки теоретичний матеріал, розкриваються погляди декількох вчених на певну проблему, але не наводяться влучні приклади (3-4 бали);

- планування і творче конструювання процесу навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання; планування навчально-комунікативної діяльності учнів на уроці та в позакласній роботі; відображення у розробках фрагментів уроків різних видів індивідуалізації навчання іноземної мови: мотивуючого, регулюючого, розвиваючого, формуючого, при якому студент порушує логіку викладання матеріалу (3-4 бали);

- послідовний, логічний, але необґрунтований виклад матеріалу, який містить незначні помилки (3 бали);

- недостатнє володіння професійною термінологією (3 бали).

Оцінка «**незадовільно**» (0-14 балів) виставляється за:

- те, що у відповіді на питання студент висвітлює теоретичний матеріал не в повному обсязі – спрощений виклад матеріалу (0-3 бали);

- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється неповністю теоретичний матеріал, не розкриваються різні погляди вчених на певну проблему, не наводяться влучні приклади (0-3 бали);

- планування процесу навчання конкретного матеріалу, але не враховує ні різних видів індивідуалізації, ні особливості ступеня навчання (0-3 бали);

- послідовний, спрощений виклад матеріалу з грубими помилками (0-3 бали);

- часткове володіння професійною термінологією, з грубими помилками (0-3 бали).

В оцінюванні усної відповіді на четверте питання (монологічна розповідь за запропонованою темою) слід керуватися такими критеріями:

- логічність та складність викладання тексту;

- вільне володіння структурами мови; адекватність вибору граматичних форм;

– адекватний набір лексики з урахуванням реєстру семантичної та синтаксичної сполучуваності;

– комунікативні навички (вміння запитувати інформацію та відповідати на питання, вміння запитувати пояснення у разі нерозуміння, вміння аргументовано висловити власну думку та відношення).

Оцінка **«відмінно»** (23-25 балів) виставляється за:

1. правильне та повне розкриття змісту матеріалу у зв'язку з поставленим комунікативним завданням;

2. відповідність використання лексики у відповідності з поставленою комунікативною ситуацією;

3. логічність та послідовність викладу матеріалу;

4. уміння стилізувати, зіставляти, узагальнювати;

5. уміння використовувати отримані теоретичні знання.

Оцінка **«добре»** (19-22 балів) виставляється за:

6. правильне та повне розкриття змісту матеріалу у зв'язку з поставленим комунікативним завданням;

7. відповідність використання лексики у відповідності з поставленою комунікативною ситуацією;

8. логічність та послідовність викладу матеріалу;

9. уміння стилізувати, зіставляти, узагальнювати;

10. уміння використовувати отримані теоретичні знання;

11. незначні, не грубі фактичні, граматичні помилки.

Оцінка **«задовільно»** (15-18 балів) виставляється за:

12. знання і розуміння тільки основного програмового матеріалу;

13. те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється тільки теоретичний матеріал, не наводяться влучні приклади;

14. спрощений виклад матеріалу;

15. суттєві помилки.

Оцінка **«незадовільно»** (0-14 балів) виставляється за:

16. незнання і нерозуміння основного програмового матеріалу;

17. спрощений виклад матеріалу;

18. суттєві помилки;

19. нелогічність та непослідовність викладу матеріалу.